

WILLIAM IMMINK

VERHALEN
UIT HET
ECHTE
RUSLAND

KAASKOP TUSSEN DE KALASJNIKOVS

VOORWOORD

Ik weet nog hoe ik schopte, sloeg en schreeuwde dat ik niet wilde verhuizen naar Kazachstan. Ik was zeven en mijn ouders besloten om een paar jaar wat anders te doen. Een zendings-ontwikkelingsorganisatie gaf hun de keuze uit drie landen: Bangladesh, Jordanië en Kazachstan. Kazachstan was de veiligste optie.

Maar ik was het grote probleem. Op een gegeven moment wilden mijn ouders het hele idee bijna opgeven omdat ik zo tegen was. Ware het niet dat mijn vader een geniaal idee kreeg. Hij probeerde mij om te kopen op typisch Kazachse manier. 'Je krijgt honderd euro als je mee gaat,' zei hij tegen mij. Mijn ogen werden groot als theeschoteltjes. Honderd euro was veel geld.

Een jaar later was het een feit: in 2004 vlogen we met een luxe KLM-vlucht naar de veel minder luxe en voormalige hoofdstad van Kazachstan, Almaty. Het eerste jaar woonden we in die vieze stad waar de smog die de verouderde Sovjetfabrieken en ronkende Sovjetauto's uitstootten tussen de bergen bleef hangen. Kazachstan had net de chaotische jaren negentig achter de rug en de economie begon gestaag te groeien. We zouden in Kazachstan blijven tot 2008.

Het Kazachse platteland trok mijn ouders meer en dus reisden we in 2005 af naar Koktal, een klein Kazachs dorpje op vier uur rijden van Almaty, 'de grote stad'. Daar kregen wij les van mijn moeder die de boeken van de basisschool met ons doornam. Het thuisonderwijs was voor mijn broertje Leon, zusje Jennifer en mijzelf heerlijk: al ons schoolwerk was voor de middag af. Dan konden we buiten gaan spelen. In onze

achtertuinten bouwden we een paar hutten. Ons huttendorp had een hoop inwoners: Leon, Jennifer, twee ezels, twee geiten, zes kippen en onze Wasja. De naam van ons huttendorp werd Klomptal, de Nederlandse variant van Koktal. De ingang van onze achtertuin werd gemarkeerd met een bordje met 'Klomptal' erop en een kapotte klomp. Elke week kroop ik achter mijn vaders laptop om een krantje te maken, want een dorp zonder krant is geen dorp. De 'Klomptal Weekly Newspaper' was het begin van mijn schrijfcarrière.

* * *

Terug in Nederland wist ik één ding heel zeker: ik ga weer terug naar de voormalige Sovjet-Unie. Ik rondde de middelbare school af en studeerde Sociale Geografie aan de universiteit. De Russische taal en alles wat te maken had met Rusland of Kazachstan intrigeerde en fascineerde mij steeds meer. Ik volgde zoveel mogelijk vakken over de voormalige Sovjet-Unie.

In 2015 kreeg ik de mogelijkheid om mee te gaan op een reis naar Kazan. Voor het eerst kwam ik in Rusland. De Russen spreken natuurlijk veel sneller en beter Russisch dan de meeste Kazachen en Oeigoeren, maar ze verstonden mij. Een jaar later leerde ik mijn vrouw, Anna, kennen in Izjevsk. Mijn Russisch was beter dan haar Engels en dus besloten we Russisch te spreken met elkaar; mijn Russisch werd met de dag beter.

In maart 2018, bijna tien jaar nadat ik terugkwam uit Kazachstan, verhuisde ik terug naar de voormalige Sovjet-Unie, naar de stad Izjevsk in de Russische deelrepubliek Oedmoertië. Drie maanden nadat ik verhuisde trouwde ik met Anna. Eigenlijk doe ik nog steeds dat wat ik in Kazachstan deed: ik schrijf over wat ik meemaak. Niet meer in mijn eigen Klomptalkrantje, maar in verschillende Nederlandstalige dag- en weekbladen.

* * *

Achter de ramen van elk houten dorpshuis en achter de panelen van elke grauwe Sovjetflat schuilen ontroerende, sensationele en op Rus-

sische wijze humoristische verhalen. De verhalen in dit boek beschrijven het vaak moeizame maar soms ook gelukkige leven in Izjevsk, de stad waar nog altijd de kalasnikov-geweren worden gemaakt. Ook beleef ik onder andere het leven op het uitgestrekte Oedmoertse plateland, beschrijf ik de hoogstaande Russische cultuur van voor de revolutie en reis ik in een roadtrip door de Oeral. Ik reken bovendien af met zeventig jaar communisme dat zowel Rusland als Kazachstan op ongekende wijze in het ongeluk stortte.

Voor degenen die mijn artikelen in de dag- en weekbladen trouw volgden, zijn veel thema's en personen wellicht bekend. Voor veel anderen zal alles nieuw zijn. In beide gevallen is *Kaaskop tussen de kalasnikovs* het lezen waard, want ik beschrijf mijn kant van het verhaal, mijn belevenissen en vaak geef ik ook mijn ongezouten mening. Veel leesplezier!

William Immink

HOOFDSTUK 1

RUSLAND IS NIET MOSKOU

Mijn eerste keer in Moskou herinner ik me als de dag van gisteren. Deze reis betekende dat ik Nederland achter mij liet en een nieuw leven zou beginnen in Rusland. In deze metropool met vijftien miljoen inwoners waar ik de weg niet kende, voelde ik mij niet op mijn gemak. Gelukkig had een oud-collega van mijn vrouw mij van het vliegveld opgehaald en hij wees mij de weg in de voor mij onbekende miljoenenstad.

Deze Erdnja kwam uit Kalmukkië, een republiek in het zuiden van Rusland die bestaat uit één grote woeste steppevlakte met zo'n driehonderdduizend inwoners en meer dan 2,5 miljoen schapen. De inwoners hebben spleetogen, net als hun Mongoolse voorouders, en hangen het boeddhisme aan. De lonen zijn er laag en veel inwoners leven een arm nomadenbestaan. Logisch dus dat Erdnja naar Moskou vertrokken was om zijn horizon te verbreden.

Het was al laat in de avond toen Erdnja mij met bus en metro bij mijn logeeradres afzette. Via de kerk kende Erdnja een alleenstaande jongeman die het interessant leek om eens te babbelen met een buitenlander. Bij deze Denis mocht ik een paar dagen logeren.

Denis was het tegenovergestelde van de zwijgzame Erdnja, hij praatte van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. In de drie dagen dat ik bij hem verbleef besprak hij alle Europese steden waar hij was geweest en vertelde hij honderduit over zijn buitenlandse belevenissen. Hij had nog een andere logé, Chazri. Hij kwam helemaal uit Birobidzjan, de

hoofdstad van de Joodse Autonome Regio, en was in Moskou om zijn ogen te laten laseren.

Met z'n drieën sliepen we in dezelfde kamer, die tevens diende als Denis' kantoor, op dunne luchtmatrasjes. Naast mijn hoofdeinde van de matras stonden een aantal drieliterpotten met allemaal muntjes van tien roebel erin. Ooit heeft iemand in een nutteloos ogenblik geteld hoeveel muntjes van tien roebel er in een éénliterpot gaan: 773 (ruim 100 euro). In drie liter gaat dan ruim 23 duizend roebel: een maandloon voor de meeste Russen. Voor Moskovieten is een muntje van tien roebel onhandig kleingeld, voor de rest van de Russen is het een kaartje voor de bus.

De volgende morgen werd ik wat onwennig wakker van het verkeer dat buiten Denis' appartement over de brede Moskouse straten raasde. Ik moest naar het ministerie van Buitenlandse Zaken. Chazri moest ongeveer dezelfde kant op en samen namen we de metro. We kochten allebei een muntje voor vijftig roebel (68 eurocent), het instaptarief waarmee we de hele stad door konden reizen.

De wirwar van de metrolijnen in Moskou kent een indrukwekkende geschiedenis. De eerste plannen voor de Moskouse metro werden gemaakt in de tsarentijd. De graafwerken en bouw van de metro begon echter ten tijde van Stalin, in 1931, en de eerste metrolijn ging open in 1935. De meeste metrostations in het centrum van Moskou zijn gemaakt ten tijde van de Sovjet-Unie. Hoewel het Sovjetvolk arm was, investeerde de staat wel in voorzieningen voor het collectief, zoals theaters, parken en dus ook metrostations.

Hoewel Moskou net zoveel inwoners heeft als Nederland, voelt het met de metro alsof de stad zo groot is als Amsterdam. De metro heeft geen last van file, en de ondergrondse treinen rijden zo om de twee tot vijf minuten. Overal hangen plattegronden van de wirwar aan metrolijnen, op het eerste gezicht erg ingewikkeld, maar het systeem is zo simpel dat een kind het kan begrijpen. Het enige nadeel van de metro is de gigantische herrie, vooral bij oudere modellen.

Chazri en ik stapten uit bij het prachtige metrostation Smolenskaja, waar niets is veranderd sinds de val van de Sovjet-Unie. Het is versierd met hamers en sikkels, standbeelden en sculpturen ter ere van helden

van het Rode Leger uit de Tweede Wereldoorlog, die in heroïsche houding op hun geweer leunen.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken, ook versierd met hamers en sikkels en een Sovjetster, is een van De Zeven Zusters. Dat zijn zeven wolkenkrabbers in Moskou die na de Tweede Wereldoorlog onder Jozef Stalin werden gebouwd. Vanaf het ministerie is ook het zakendistrict 'Moscow City' te zien: een afschuwelijk geheel van glazen gebouwen waar veel rijke Moskovieten hun boodschappen en inkopen doen.

Ik schoof het stapeltje in te leveren documenten voor mijn persaccreditatie in de gleuf van een van de houten kisten bij de ingang van het oude gebouw. Twee bewakers keken mij met een gezapige blik aan.

Moskou, het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken op de achtergrond.

Tijdens een bakkie koffie hebben Chazri en ik tijd om elkaar beter te leren kennen. Chazri groeide op in Birobidzjan, vlak bij de grens met China. Zijn voorouders komen uit de Kaukasus, zowel van zijn vaders kant – een Azerbeidzjaan – als van de kant van zijn moeder – een Dagestaanse. We raken in gesprek over hoe het leven in het Verre Oosten eruitziet.

In Birobidzjan stikt het van de Chinezen, grinnikt Chazri: 'Bij ons zie je ze op elke hoek van de straat. Zoveel Chinezen heb ik in Moskou nog niet gezien. Chinezen verkopen alles, echt alles. Alles wat er wordt verkocht in het Verre Oosten komt uit China. Van groente tot kleding. Om het allemaal uit de Europese delen van Rusland te halen is te duur, en duurt te lang. Tegen de tijd dat het hier per trein aankomt, is alles al vergaan. Met het vliegtuig is het te duur.'

'De Chinezen hebben vooral een tekort aan hout,' vertelt Chazri tussen neus en lippen door. Maar daarmee raakt hij wel een heikel punt: in het Verre Oosten staat enorm veel bos, maar aan de andere kant van de grens, in China, groeien nauwelijks bomen. Het kappen van bossen in het Russische Verre Oosten is nodig voor de snelle economische groei van China, maar is desastreus voor de Russische natuur. De Chinezen beschermen hun eigen bossen inmiddels, omdat ze begrijpen dat ontbossing van grote invloed is op het klimaat en de waterhuishouding. Maar het effect is dat er meer hout moet worden gekapt in Siberië en het Verre Oosten.

Vooral Chinese bouwbedrijven en meubelfabrikanten zijn op zoek naar goedkope grondstoffen. Er gaat veel corruptie mee gepaard: critici zeggen dat er een oogje dicht wordt geknepen in het geval van de kappraktijken van de Chinezen op illegale plekken. Veel illegale houtkappers steken na de illegale houtkap de bossen in brand om hun sporen te wissen.

De bossen zijn erg belangrijk voor de natuur in het oosten van Rusland. De Siberische tijger en het Amoerluipaard worden door de kap bedreigd. De bossen zorgen er ook voor dat regenwater wordt vastgehouden en meer gebalanceerd in de rivier terechtkomt. Door het kappen van de bossen dreigen de grote rivieren in het voorjaar buiten hun oevers te treden. Maar de lokale overheid en de bevolking zijn arm en ze hebben geen andere middelen om in leven te blijven.

Ik heb niet het idee dat Chazri er erg mee zit. Hij vertelt alweer verder over de verschillen tussen Moskou en Birobidzjan: 'Fruit en groenten zijn bij ons erg prijzig. Maar zalm en kaviaar zijn bij ons dan weer veel goedkoper dan in Moskou,' merkt hij op. 'En je kunt altijd zelf nog gaan vissen, als je geen geld hebt om vis te kopen.'

Chazri geeft een heel ander beeld van Rusland dan wat ik tot nu toe van Rusland en Moskou heb gezien. In Moskou wonen de rijken. De Russen die het in de jaren negentig hebben gemaakt. Hier kwam de eerste McDonald's en de stad is erg verwesterd. Een Nederlandse vriend van mij studeert aan de MGIMO, een van de belangrijkste universiteiten in het land. Hij vertelde dat hij in het begin erg opkeek van het feit dat zoveel studenten uit rijke gezinnen in dikke Mercedesen en BMW's aan kwamen rijden. De kinderen van premier Dmitri Medvedev studeren er ook.

In het Verre Oosten wonen bijna geen rijken, merkt Chazri op. Er is weinig werk. 'Vooral Russen hebben het niet breed,' geeft Chazri aan, 'maar dat komt omdat ze niet willen werken. Ten eerste zijn Russen lui, en ten tweede vinden ze het leuk om te drinken. Natuurlijk niet alle Russen, maar over het algemeen zie je vooral niet-Russen werken.'

Als ik Chazri vraag naar zijn werk komt er een heel ander thema op tafel. Chazri vertelt dat hij militair is, hij heeft de rang van junior sergeant, en dat hij gestationeerd is in Ruslands Verre Oosten. Hij is gelegerd in de stad Chabarovsk, ongeveer achtduizend kilometer van Moskou, vlak bij de grens met China. Elk jaar stroomt een nieuwe generatie jonge mannen die hun dienstplicht niet wisten te ontwijken de kazernes binnen. Aan Chazri de taak om een groep van vijf man te trainen.

Chazri vertelt dat hij na zijn dienstplicht besloot om in het leger te blijven. 'Als je 38 jaar oud bent mag je stoppen. Dan krijg je pensioen, grofweg een duizendje of 25 (350 euro) per maand, en dan kan je daar nog wat naast doen. Dat pensioen blijft dan voor de rest van je leven.'

Dat pensioen maakt het leger erg aantrekkelijk voor jonge mannen uit afgelegen gebieden waar de lonen erg laag liggen. Het leger is dan de uitkomst, want in het leger zijn de lonen stabiel en hoger dan gemiddeld. Bovendien kan men in het verlof gratis reizen door Rusland, en voor medische ingrepen krijgen soldaten korting.

Hetzelfde geldt voor de oorlog in Syrië, gaat Chazri verder. Jonge mannen gaan graag naar Syrië, zegt Chazri. De reden: de grote beloning die ze kunnen krijgen bij het vechten. 'Mensen vertrekken voor een halfjaar en ontvangen een miljoen roebel (een kleine veertienduizend euro) daarvoor. Maar er is natuurlijk de mogelijkheid dat ze niet meer terugkomen, het is risicovol. Mijn maat had geen familie, geen gezin, geen meisje, hij had niks te verliezen en daarom ging hij daar vechten.'

De Russische overheid kan een beroep doen op Chazri en zijn metgezellen om in Syrië te gaan vechten: 'Maar het is geen verplichting, je mag zelf kiezen.'

Chazri heeft een vriendin en ook zijn familie is belangrijk voor hem, daarom heeft hij besloten in Chabarovsk te blijven. 'Eerlijk gezegd, als ik niks te verliezen had, als ik geen gezin had, geen ouders, had ik het best gewild. Maar dat is niet het geval. Ik denk gelijk aan wat er kan gebeuren. Stel je voor als er wat zou gebeuren. Dan moeten mijn familieleden zonder mij leven. Dat is moeilijk.'

Even later, terwijl we richting Moscow City wandelen, het glazen zakencentrum, vertelt Chazri verder over wat hij hoort en meemaakt in het leger: 'Iemand met wie ik samen dienst deed vertrok ook naar Syrië. Hij heeft mij veel verteld over hoe het eraan toegaat. Er zijn veel leugens in de media. Poetin zei dat Rusland zijn troepen zou terughalen uit Syrië omdat de oorlog gewonnen is. Hij moest doen alsof ze aan het inpakken waren, om terug te gaan naar Rusland. En dat werd allemaal op camera opgenomen – ze namen op hoe alles werd ingepakt en het vliegtuig in werd gereden. Maar de volgende dag pakten ze alles weer uit en werden er nog meer troepen ingevlogen. Ze bedriegen, en zeggen dat de oorlog al voorbij is, maar ze vechten nog steeds.'

Chazri denkt dat Rusland vooral troepen uit de perifere regio's naar Syrië stuurt. En dat is waar. Er is weinig steun voor het conflict in Syrië. De Russische media proberen met veel bombarie de Russische aanwezigheid af te schilderen als een humanitaire, antiterroristische missie. Maar er is onder de Russische bevolking weinig interesse voor de situatie in Syrië, ook al zal de houding tegen de interventie snel veranderen als er veel Russen sterven.

Het sturen van jongens uit perifere provincies minimaliseert de risico's voor de machthebbers in het Kremlin. De meeste Russen zien de

afgelegen republieken en hun bevolking als een enorme sociale, politieke en economische last. Zij zullen er niet heel erg mee zitten dat deze mensen het leven laten. Het effect op de publieke opinie zou veel groter zijn als jonge mannen uit Moskou of Sint-Petersburg omkwamen in het conflict. De stampij die dat oplevert zou Poetin niet goed uitkomen.

Poetins tactiek is sluw en geslepen. Hij kijkt zijn strategie graag af van zijn voorgangers, de communisten. De Sovjets zagen de voordelen van Ruslands multi-etnische maatschappij. Overal ter wereld kon de Sovjet-Unie een Sovjetdiplomaat leveren met een relevante culturele achtergrond. Oezbeekse en Turkmeense diplomaten werden bijvoorbeeld als ambassadeur naar het Midden-Oosten gezonden. Door hun islamitische achtergrond sloten ze goed aan bij de oosterse cultuur en Moskou kon op die manier veel gedaan krijgen in die gebieden. Ook in Afghanistan speelden troepen uit islamitische regio's een belangrijke rol.

Dat is vandaag de dag ook het geval in Syrië. Troepen uit de noordelijke Kaukasus, waar een grote meerderheid moslim is, worden naar Syrië gestuurd. De Russen kunnen zo twee gezichten opzetten: een westerse identiteit richting het westen, en een oosterse identiteit richting het Midden-Oosten.

Op Moscow City, het zakendistrict aan de rivier de Moskva, zijn we snel uitgekeken. Dit is niet het echte Rusland waar Chazri van houdt.

Hoewel Chazri goed betaald krijgt in het leger en hij het in principe naar zijn zin heeft, is het soms ook erg heftig. Het Russische leger staat bekend om het hoge aantal zelfmoorden en ook bij Chazri in de kazerne gebeurde het een en ander: 'Een jongen met wie ik in het leger diende beroofde zich van het leven. Hij was het helemaal zat, wilde naar huis en hij vond het uiteindelijk zo moeilijk in het leger dat hij zelfmoord pleegde. Hij moest drie keer op rij op wacht staan. Zonder te slapen. Dat is erg zwaar. Hij had drie etmalen niet geslapen. Op de derde dag is hij uit de kazerne weggerend – we hebben hem lang gezocht maar we wisten niet waar hij was.'

Drie dagen gingen voorbij zonder dat ze wisten waar hij was. Het was herfst en het vror al hard. Niet ver van de kazerne stonden verschillende telefoontorens. Chazri en zijn makkers vonden hem daar. De legerleiding fotografeerde hem als waarschuwing en hing de lugubere foto's op in de kazerne. 'Ze vonden het grappig om de soldaten bang te

Het glazen winkel- en kantoorcentrum 'Moscow City' met op de voorgrond een gebouw van voor de Russische Revolutie en een standbeeld ter ere van de Tweede Wereldoorlog.

maken. Overal hangen inmiddels foto's van jonge mannen zonder arm of met verbrandingswonden. Om mensen duidelijk te maken dat ze geen fouten kunnen maken.'

'De veiligheidsvoorzieningen in het leger worden nauwelijks onderhouden,' zegt Chazri, die de kwaliteit van het leger erbarmelijk vindt. 'Eerlijk gezegd denk ik zelf, en dat zie ik ook, dat de Russische overheid de Amerikanen angst inboezemt met hun opschepperij over hoe groot en sterk het Russische leger is. Maar het is overduidelijk dat de Amerikanen over veel betere techniek beschikken en veel betere wapens hebben.'

Veel apparatuur, wapens en voertuigen van Rusland zijn nog gemaakt in het Sovjettijdperk, zegt de sergeant: 'Waar ik in dienst ben, staat geen nieuwe techniek, alle materieel stamt uit de Sovjet-Unie en is enorm oud. Ik praat niet alleen over Chabarovsk, maar ook in Moskou staat een hoop oude techniek. Alleen in Moskou zijn vernieuwingen, want hier staan fabrieken en er is controle. Bij ons is alles oud. Wapens staan gewoon te verrotten en verroesten. We schieten er bijna nooit mee, en elke maand moeten we alles invetten tegen de roest.'

Mijn verblijf in Moskou maakte voor mij één ding heel erg duidelijk: Moskou is niet Rusland en Rusland is niet Moskou. Natuurlijk is Moskou de hoofdstad en het economisch centrum van Rusland, maar de cultuur hier is diepgaand anders dan het Rusland buiten Moskou en Sint-Petersburg.

De legereenheid van Chazri in Chabarovsk. Chazri staat vooraan tegenover de commandant.

Ook de Russen vinden dat. Dat blijkt al uit hun politieke voorkeur. Toen Vladimir Poetin in 2012, na vier jaar premier te zijn geweest onder Dmitri Medvedev, weer werd geïnaugureerd tot president, reed zijn limousine met politiebegeleiding door een lege stad. Moskou was sinds eind 2011 in de ban van protesten tegen het kandidaatschap van Poetin en de regering van Medvedev. De stad werd helemaal afgezet, maar geen Moskoviet stond aan de kant van de weg met vlaggetjes te zwaaien naar de president.

Dat Poetin niet heel populair is in Moskou moge duidelijk zijn. De Russische president ziet vooral tegenstand in de hoofdstad. De liberale tegenstanders van Poetin krijgen steeds meer stemmen in wijken in Moskou en Sint-Petersburg. Het is een politieke paradox; het Kremlin controleert de rest van het land beter dan haar eigen hoofdstad. In Moskou wordt traditioneel gezien het lot van het land bepaald. Is Poetins impopulariteit in de hoofdstad een voorteken dat hij zijn langste tijd heeft gehad?

In de grote steden wonen de oligarchen. Die hebben een hekel aan Poetin omdat hij een einde maakte aan hun macht. Over het algemeen stemt de inwoner van Moskou tegen Poetin. In de rest van het land is hij een held.

Iemand die het 'echte Rusland' wil leren kennen, moet het land in, weg van de westerse steden Moskou en Sint-Petersburg. Naar het koude noorden, waar mensen wonen in de uitgestrekte bossen. Naar het warme zuiden, waar het boslandschap langzaam verandert in kilometers steppen. Naar het oosten waar men de Wolga overgaat, en de Oeral en nog verder, naar het meer van Baikal en uiteindelijk de Stille Oceaan. Wie de Wolga, de moeder van de Russische rivieren, over trekt, is in het 'echte Rusland'. Wat menig westerling niet weet is dat voorbij de rivier meer dan tien miljoen steden liggen. Novosibirsk, Jekaterinburg, Omsk, Tsjeljabinsk, Perm, Oefa en Krasnojarsk hebben stuk voor stuk meer dan een miljoen inwoners, en Nizjni Novgorod, Kazan, Samara en Volgograd, ook met een miljoen of meer inwoners, liggen aan de Wolga.

Economisch gezien liggen Moskou en Sint-Petersburg ver voor op de andere regio's in Rusland. In het Sovjettijdperk was vooral Moskou, maar ook Leningrad (nu Sint-Petersburg) een etalage richting de buitenwereld ter aanprijzing van het communisme. De twee grote steden

profiteerden daarvan. Nog steeds liggen de lonen in deze twee steden zo'n drie tot vijf keer zo hoog als in de rest van Rusland. Dat betekent overigens niet dat Russen in Moskou niet arm kunnen zijn: de huur- en kooprijzen van huizen en appartementen ligt een stuk hoger dan in andere gebieden.

In het hart van Rusland liggen steden als Tsjeljabinsk, Omsk, Perm, Krasnojarsk en ook Izjevsk, waar ik nu woon. Deze steden leden veel zwaarder onder de veranderingen na de Sovjet-Unie. De economie in deze steden was vooral gericht op zware industrie. De fabrieken in de steden waren afhankelijk van staal en andere grondstoffen. Bovendien ontvingen ze veel subsidie van Moskou. Toen de geldstromen stopten, sloten de fabrieken. Mensen raakten hun banen kwijt. Corrupte bureaucraten en fabrieksbazen ontmantelden en verkochten onderdelen van de fabrieken onder het mom van 'privatisering'. Vraag het aan een gemiddelde Rus en hij beschrijft het als 'roofkapitalisme' en 'diefstal'.

Met name achter de voordeur toonden zich de gevolgen. Mannen kwamen werkeloos thuis te zitten. Vaak konden ze dat niet aan en grepen naar de fles. Huwelijken strandden. De criminaliteit nam toe en corruptie was aan de orde van de dag. De jaren na de val van de Sovjet-Unie staan in het hart gegrift van de Russen. Nog steeds wordt er met weerzin teruggekeken naar de jaren negentig.

Hoewel de gevolgen nog steeds voelbaar zijn, gaat het beter met de regio's. Poetin investeerde in het leger. Langzaam kwam de economie op gang. Werkgelegenheid nam toe. De Russen zijn blij dat Poetin hen uit de ellende van de jaren negentig heeft gehaald. En daarvoor zullen ze hem voor altijd dankbaar blijven. Russen van achter de Wolga hebben vertrouwen in deze sterke leider, die niet drinkt en zich niet voor gek zet zoals zijn voorganger Jeltsin dat deed.

* * *

Drie dagen na mijn aankomst op het vliegveld van Moskou stapte ik in de trein richting Izjevsk. In Izjevsk zou ik mijn vrouw, toen nog vriendin (Anna), terugzien en daar gaan wonen. De treinreis van zestien uur en 45 minuten bracht me in een heel ander Rusland dan ik had gezien in Moskou. Een sneeuwwit landschap trok aan mij voorbij. Al bonkend op

de rails en toeterend naar elke tegemoetkomende trein reed de trein langs de steden Nizjni Novgorod en Kazan, door de provincie Vladimir, langs Tsjoevasjië, Mari-El en Tatarstan, en uiteindelijk de Wolga over. 9 maart 2018 arriveerde ik in Izjevsk, in de republiek Oedmoertië. Klaar om het echte Rusland te gaan ontdekken.

Het treinstation van Izjevsk. De trein stroomt leeg.

'Achter de ramen van elk houten dorpshuis en achter de panelen van elke grauwe Sovjetflat schuilen ontroerende, sensationele en op Russische wijze humoristische verhalen.'

Rusland is meer dan alleen Moskou, daar weet William Immink alles van. Reizend door het enorme land zoekt hij naar bijzondere levensverhalen en onderbelichte nieuwsgebeurtenissen. Verhalen over grote thema's als religie, politiek, cultuur en economie gezien vanuit de gewone Rus. Ook vertelt William over zijn eigen Rusland-ervaringen, zoals het kopen van een Lada, een propagandatrein in zijn stad en de giftige plant van zijn schoonmoeder. Een unieke inkijk in het grootste, en misschien wel bizarste land ter wereld.

William Immink woonde als kind een periode in Kazachstan, waar zijn fascinatie voor Rusland en de voormalige Sovjet-Unie begon. Hij werkt als Rusland-correspondent vanuit Izjevsk, waar hij samen met zijn vrouw en zoontje woont.

